

NEJVĚTŠÍ POHŘEB V DĚJINÁCH ŽIDOVSTVÍ

Dne 7. října zemřel v Jeruzalémě ve věku 93 let rabín Ovadja Josef. Josef byl označován za nejvýznamnějšího současného duchovního vůdce Židů. O jeho autoritě a popularitě svědčí i to, že se během několika hodin po rabínově zesnutí shromáždil pohřební průvod, který čítal podle některých odhadů až 850 tisíc lidí. Jednalo se tak prý o největší shromáždění Židů od dob Druhého chrámu.

Vyhlášený znalec halachy vykonával funkci vrchního rabína pro sefardské židy ve Státě Izrael. Poté byl duchovním vůdcem jím založené etnické a ultraortodoxně náboženské politické strany Šas (Sdružení Sefardů věrných Tóře), po volbách v roce 2011 čtvrté nejsilnější strany v zemi. Proto se o něm hovoří jako o rabínovi, který přivedl do původně sekulární politiky Izraele náboženství. Na rozdíl od aškenázských *charedim* se nechtěl stranit politiky, ale naopak do ní vstoupil, aby pomáhal z Izraele učinit stát založený na židovském náboženství, a nikoliv na sekulárním nacionalismu.

K významným rozhodnutím rabína Josefa patřilo např. to, že přiznal statut vdovy ženám, jejichž manželé byli nevěstní, či plné židovství falašům, etiopským židům černé pleti (což jim umožnilo získat izraelské občanství). V roce 1999 podpořil mírový proces, když prohlásil, že „lidský život je posvátnější než půda a je legi-

timní se vzdát některých částí Země Izrael, pokud to zachrání lidské životy.“ Ke konci života na sebe upozornil některými kontroverzními výroky, např. že hurikán Katrina v New Orleans byl božím trestem za to, že USA podporují evakuaci židovských osad v pásmu Gazy. Při jiné příležitosti prohlásil, že Nežidé „se narodili jediné proto, aby sloužili nám. Jiné poslání kromě služby národu Izraele na světě nemají.“ Za tato slova si vysloužil kritiku židovské organizace Liga proti hanobení (*Anti-Defamation League*), podle jeho stoupenců však byly tyto i jiné kontroverzní výroky vytrženy z kontextu.

Rabín Ovadja Josef (1920-2013).

SOUTĚŽENÍ LETNIČNÍCH A KATOLÍKŮ OŽIVUJE RELIGIOZITU V JIŽNÍ AMERICE

V polovině října se v brazilském Belo Horizonte konala konference organizovaná Mezinárodní asociací novinářů píšících o náboženství (*International Association of Religion Journalists*). Jejím cílem bylo přiblížit novinářům náboženskou situaci na latinskoamerickém kontinentě. Jedním z hlavních témat příspěvků a diskusí bylo, jak se původně katolický kontinent vyrovnává se vzrůstající aktivitou protestantských, zvláště pentekostálních a charismatických církví a hnutí. Podle *Pew Research Center* klesl počet katolíků v Jižní Americe a karib-

ské oblasti mezi léty 1910 a 2010 z 90% na 72%. V Brazílii, která má největší počet katolíků na světě, počet těch, kteří se za ně považují, klesl ze 74% v roce 2000 na 65% v roce 2010. Tento klesající trend vedl některé sociology k přesvědčení, že katolíci se zde postupně stanou menšinou. Např. David Stoll ve své knize příznačně nazvané *Změni se Latinská Amerika ve prospěch protestantismu?* z roku 1990 učinil předpověď, že už roku 2010 bude Jižní Amerika z větší části protestantská.

Nyní však účastníci konference hledali odpověď, proč se to nespělo. Byli citováni jiní sociologové náboženství Rodney Stark a Buster Smith, podle nichž se tak nestalo, protože ve zdejší katolické církvi došlo díky horlivé evangelizační činnosti protestantských církví k ohromnému probuzení: „Kdysi byli biskupové spokojeni se situací církve, nepřesně se hovořilo o katolickém kontinentě a míra oddanosti [církvi] byla nízká. Nyní jsou katolické kostely v Latinské Americe v neděli plně oddaných členů a mnoho z nich je aktivních v charismatických skupinách, které se scházejí i během týdne.“ Konkurence se tedy ukázala být pro katolickou církev povzbuzující. V šesti zemích dochází na bohoslužby více než 60% lidí a čísla jsou vysoká zvláště tam, kde je velká evangelizační aktivita protestantů, jimiž se katolíci nechali v mnohém inspirovat. Oživení totiž přichází zvláště díky katolickému charismatickému hnutí, k němuž se hlásí až 70 milionů Jihoameričanů.

Konkurenční prostředí zpětně aktivizuje protestantské skupiny. Jejich počet dramaticky roste. Nejde jen o tradiční Shromáždění Boží (*Assemblies of God*), ale vznikají zde i původní nezávislé charismatické skupiny, které nyní vysílají své misionáře do zámoří.

MEŠITA V ATHÉNÁCH

Dlouho plánovaná mešita v Aténách je o krok blíže k realizaci poté, co byl 15. listopadu vybrán vítěz výběrového řízení na její výstavbu. Athény nemají funkční mešitu od roku 1832, kdy se staly hlavním městem státu, který se osamostatnil od Osmanské říše. Lidskoprávní instituce, jako např. Amnesty International, za to Řecko kritizují, protože jeho hlavní město je jedním z mála v Evropě, kde není žádná mešita.

Rozhodnutí vlády financovat mešitu za téměř jeden milion eur rozdělilo společnost v zemi, která strávila téměř čtyři stovky let pod tureckou osmanskou nadvládou a nyní prochází hlubokou ekonomickou krizí spojenou s tvrdými úspornými opatřeními. To jen povzbuzuje extrémistický Zlatý úsvit známý svým nepřátelstvím vůči imigrantům, který prohlašuje, že plán zablokuje. Pravoslavný biskup Seraphim z Piraea zase podal stížnost k nejvyššímu správnímu soudu.

Je to již několikátý plán mešitu vybudovat – všechny však ztroskotaly, včetně snahy postavit ji u příležitosti olympijských her v roce 2004.

Demonstrace proti mešitě.
Zdroj: <http://www.habermonitor.com>.

V Řecku žije asi milion přistěhovalců. Odhaduje se, že jen v Athénách žije asi 200 tisíc muslimů. Scházejí se v provizorních mešitách ve starých skladech či garážích. Nová mešita by měla stát v průmyslové čtvrti Votanikos a neměla by mít minaret.

POLŠTÍ ŽIDÉ A MUSLIMOVÉ PROTI ZÁKAZU RITUÁLNÍCH PORÁŽEK

Před rokem vydal polský ústavní soud verdikt, že praxe rituálních porážek podle židovských a muslimských pravidel kašrútu (*šechita*) a halal (*zabiha*) jídla je v rozporu se zákonem na ochranu zvířat. Právě ochránci práv zvířat se o zákaz zasazovali. Letos parlament zákaz porážky zvířat vykvrácením bez předchozího omrácení potvrdil poté, co se jej vláda snažila zrušit. Odpor proti zákonu spojil muslimy a Židy, kteří se dožadují práva na zachování svých tradic.

Rabín Menachem Margolin, generální ředitel Evropské židovské asociace, a polský hlavní mufti Tomasz Miskiewicz se ve společném dopise z listopadu obracejí na Evropskou komisi, v němž ji žádají, aby prošetřila, zda zákazem nedošlo k porušení evropské legislativy. V případě neúspěchu se chtějí obrátit na Soudní dvůr EU. „Židovské přikázání košer *šechity* se dodržuje po tři tisíce let. Je velmi znepokojující, že právě v Polsku nemohou v roce 2013 Židé žít podle své víry. Budeme pokračovat v boji, aby Židé a muslimové v Polsku mohli dodržovat tradiční způsob života,“ uvedl Margolin.

Samotní polští Židé se však podle vrchního rabína Michaela Schudricha budou

Mezi chabaditským rabínem M. Margolinem (vpravo) a polským vrchním rabínem M. Schudrichem kvůli postoji k řešení zákazu *šechity* vyvstal vážný spor.
Zdroj: www.jta.org.

snažit řešit záležitost v rámci polské legislativy spíše než u evropských institucí. Mezi chabaditským rabínem Margolinem a Schudrichem kvůli této otázce vyvstal vážný spor.

Židé a muslimové našli oporu také v polské římskokatolické církvi. Polská biskupská konference v září vydala prohlášení, v němž uvádí, že „židovské náboženské obce i vyznavači islámu jsou oprávněni zachovávat a realizovat svá základní práva na svobodu náboženství a bohoslužby, včetně rituální porážky zvířat.“

Obě komunity, židovská i muslimská, čítají v Polsku dvacet až třicet tisíc lidí.

Šechita (resp. *zabiha*) je zakázána ve Švýcarsku a v Norsku. V Česku se smí rituální porážka provádět na základě výjimky, kterou muslimským a židovským jatkám uděluje ministerstvo zemědělství.

Připravil Miloš Mrázek
podle „WorldWide Religious News“,
s přihlédnutím k jiným zdrojům.